
RECENZE

Lordkipanidze, M. G.: Anestezija i intenzivnaja terapija pri tjaželych čerepno-mozgovych travmach. Tbilisi, nakl. Ganatleba 1985. 262 s.

Problematicke anestézie a intenzivní léčby těžkých úrazů lbi věnuje odborné písemnictví stále velkou pozornost. Je aktuální nejen pro neurochirurgy, neurology, anesteziology, ale i pro všechny lékaře ošetřující v terénu tato závažná zranění.

V uvedené monografii shrnuje gruzínská autorka své dosavadní zkušenosti získané studiem 307 nemocných léčených v Institutu klinické a experimentální chirurgie v Tbilisi v letech 1958 až 1976. Velká pozornost je v publikaci věnována experimentální práci provedené na 82 psech. V kapitole IV—XII jsou podrobně popsány výsledky těchto pokusů, různé způsoby použité celkové anestézie i poznatky s použitými anestetiky. Během pokusů monitorováno EKG a

EEG, centrální a periferní arteriální tlak, centrální venózní tlak, puls, dýchání, stanovena acidobazická rovnováha, hladina histaminu a elektrocytů v plazmě. Zjišťován obsah CO_2 a O_2 ve vydechovaném vzduchu.

Na základě výsledků experimentů došla autorka k závěru, že barbituráty jsou kontraindikovány při celkové anestézii nemocných s těžkými traumaty lbi a mozku. Ovlivňují činnost retikulární formace a působí tlumivě na dechové funkce. Současně působí i negativně na inotropii myokardu. Lze je použít (v souhlase s názory SAFARA) ke zlepšení utilizace glukózy na buněčných membránách mozku. Za metodu volby při těžkých kranioocerebrálních traumatech považuje autorka vícesložkovou endo-

tracheální anestézii, která je navozena kombinací Fentanyl-Dimedrol-Sombrevin. Popsaný typ anestézie byl použit u 105 nemocných.

V kapitole XIV—XVI jsou uvedeny zkušenosti s léčbou 307 nemocných, kteří byli na uvedeném pracovišti hospitalizováni pro posttraumatické nitrolební krvácení. Jednotlivé typy posttraumatických hematomů byly zastoupeny takto: epidurální hematom diagnostikován u 92 nemocných, akutní subdurální hematom zjištěn u 70, chronický subdurální hematom u 14, traumatický intracerebrální hematom u 68, smíšené hematomy u 63 nemocných. Podrobně popsána symptomatika, lokalizace i operační nálezy. Text je doplněn zajímavými mozgovými angio-

gramy i elektroencefalografickou dokumentací. U všech typů zranění je provedena korelace mezi objekt. neurologickým nálezem, výsledky EEG i neuroradiologických vyšetření. Letalitu udává autorka u operovaných následující: epidurální hematomy 13 %, akutní subdurální hematomy 25,8 %, chronické subdurální hematomy 14,2 %, intracerebrální hematomy 37,2 %.

Text provází bohatá tabulková dokumentace. Závěrem je uveden soupis literatury (celkem 125 prací). Publikace zaujme každého čtenáře zabývajícího se touto problematikou.

Plk. MUDr. M. Kugler

plk. MUDr. F. Komzák